

використання світового банківського досвіду та втілення сучасних банківських технологій.

Список літератури: 1. Аналіз банківської діяльності / За ред. А. М. Герасимовича. – К.: КНЕУ, 2004. 2. *Барановський О.*- Банківська система України: сьогодні і завтра- // Дзеркало тижня. - 2004. 3. *Папуша А.*-3 турботою про державність -// Вісник Національного банку України. – 2007-№8-с.3-6

КОСТЕНКО А.О., аспірант, м. Харків, НТУ «ХПІ»

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ САНАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Прискорення процесів глобалізації, становлення постіндустріального суспільства та світова фінансово-економічна криза істотно загострили проблеми і протиріччя, що накопичувалися у промисловому секторі економіки. Ситуація, в якій опинилася Україна на сучасному етапі, зумовила формування нових, специфічних умов функціонування промислових підприємств, які характеризуються високим рівнем нестійкості та невизначеності. Висока імовірність виникнення і розвитку кризи в процесі діяльності будь-якого підприємства зумовлює необхідність здійснення спеціалізованого антикризового управління на підприємстві.

Вагомий внесок у дослідження проблем антикризового управління та санації підприємств зробили такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як Е. Альтман, В. Бівер, Дж. Аргенті, В. А. Баринов, І. О. Бланк, А. П. Градов, А. Г. Грязнова, М. О. Кизим, Т. С. Клебанова, Е. М. Коротков, Л. О. Лігоненко, В. С. Пономаренко, О. І. Пушкар, О. В. Раєвнева, Л. С. Ситник, В. О. Соколенко, О. О. Терещенко, М. О. Титов, О. М. Тридід, Е. О. Уткін та ін.

Однак проведений аналіз сучасних наукових праць в галузі антикризового управління і санації підприємств показав, що це питання все

ще вимагає подальшого дослідження. На основі аналізу динаміки процесів банкрутства виявилось, що у правовому полі переважають механізми, орієнтовані на ліквідацію, а не на оздоровлення фінансово неспроможних підприємств, у зв'язку з чим актуальними є дослідження процесів та механізмів санації для відновлення платоспроможності та ефективної діяльності цих підприємств.

В економічній літературі поняття «санація» трактується як у широкому, так і у вузькому значенні. У першому випадку під санацією розуміють суму усіх розрахованих на стратегічну перспективу заходів організаційного, виробничого, фінансового та соціального характеру, які застосовуються, з одного боку, задля подолання неліквідності і усунення капітальних збитків, а з іншого – для відновлення або досягнення рентабельності, продуктивності або впровадження інновацій, що забезпечують прибутковість і життєздатність підприємства в довгостроковому періоді. У вузькому або «фінансово-кредитному» розумінні це поняття потрібно трактувати як систему заходів, які застосовуються виключно для запобігання банкрутства і спрямованих на майбутнє відродження підприємства [2, 3, 4, 5].

Аналіз методів, моделей і підходів до проведення санації показав, що, незважаючи на деяку однотипність етапів санаційного процесу, у даний час єдиний універсальний механізм санації відсутній.

Під «організаційно-економічним механізмом санації» розуміється сформований на перспективу комплекс управлінських завдань, рішень і заходів, які направлені на оздоровлення та відновлення ефективного функціонування підприємства й надання йому поштовху для майбутнього стійкого розвитку в умовах ресурсних обмежень.

В економічній літературі виділяють три типи криз: криза для власників підприємства (мінімальна рентабельність та від'ємні темпи приросту фінансових результатів), для кредиторів (підприємство не здатне забезпечити своєчасне та повне виконання зобов'язань, має низький рівень ліквідності)

та криза для підприємства (порушена фінансова стійкість підприємства, низький рівень фінансової автономії, ліквідність та дохідність на мінімальному рівні) [4].

В залежності від глибини прояву кризових явищ виділяють превентивну та кризову санаційну стратегію. Обидві вони базуються на результатах діагностики внутрішнього і зовнішнього середовища функціонування підприємства у ретроспективі та прогностичному періоді. Особливістю цієї діагностики є оцінювання стану зовнішнього середовища підприємства з точки зору наявності та доступності фінансових ресурсів для проведення санації. На нашу думку, діагностику доцільно проводити у такій послідовності: визначення загальної тенденції економічного розвитку підприємства; розподіл процесу розвитку діагностованого підприємства із визначенням стадії, на якій воно перебуває; прогнозування фінансового та економічного розвитку підприємства.

В залежності від типу кризи приймається рішення про доцільність санації та розробляється певний санаційний механізм, що відповідає особливостям діяльності суб'єкту господарювання в умовах розвитку кризових явищ та можливостям задоволення потреб у фінансуванні санаційних заходів. Визначаються стратегічні цілі і тактика проведення санації, відповідно до обраної стратегії розробляється програма санації, потім слідує проект санації, що розробляється на базі санаційної програми і містить техніко-економічне обґрунтування санації, розрахунок обсягів фінансових ресурсів, необхідних для досягнення стратегічних цілей, конкретні графіки і методи мобілізації фінансового капіталу, терміни освоєння інвестицій і їх окупності, оцінку ефективності санаційних заходів, а також прогностичні результати виконання проекту [1, 3].

Зважаючи на те, що небезпека кризи на підприємстві існує постійно, управління їм повинно бути завжди певною мірою антикризовим, тобто складатися з комплексу постійно діючих, взаємозумовлених і

взаємопов'язаних складових управлінського процесу, спрямованих на передбачення, запобігання, попередження та подолання фінансових криз, аналіз їх симптомів, усунення негативних наслідків для підприємства, а також використання факторів кризи для подальшого розвитку підприємства.

Список літератури: 1. *Бабич Л. М.* Актуальні проблеми удосконалення організаційно-методичного механізму запобігання банкрутству на підприємстві // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 4 (22). – С. 71-75.; 2. *Берест М. М.* Формування санаційної стратегії підприємства в сучасних умовах господарювання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / М. М. Берест. – Харків, 2011. – 20 с.; 3. *Покропивний С. Ф.* Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. С. Ф. Покропивного. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – Київ: КНЕУ, 2001. – 528 с.; 4. *Терещенко О. О.* Антикризове фінансове управління на підприємстві: навч. посіб. / О. О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2004. – 560 с.; 5. *Шаблістая Л.* Механизмы преодоления убыточности предприятий и обеспечения их финансовой устойчивости / Л. Шаблістая // Экономика Украины. – 2009. – № 6. – С. 53-64.

КРАВЕЦЬ А.В., ст.викл., м.Харків, НТУ «ХП», Міжгалузовий інститут післядипломної освіти

РОЛЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ФІНАНСОВОГО РИНКУ У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОГО МЕХАНІЗМУ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ В УКРАЇНІ

Успішна підприємницька діяльність акціонерних товариств залежить від чіткої взаємодії усіх складових підсистем (внутрішніх та зовнішніх) та елементів фінансово-кредитного механізму. В сучасних умовах досить актуальною є проблема узгодження взаємодії механізмів державного регулювання та фінансового ринку, їх підсистем та елементів з внутрішньогосподарським механізмом господарювання підприємств, зокрема, акціонерних товариств, що в цілому, забезпечить стабільний соціально-економічний розвиток національної економіки та суспільства.